

Könyvvásár Kairóban

A követségről kaptam a hírt, hogy könyvkiállítással egybekötött nemzetközi könyvvásár nyílt Kairóban. Ezt mindenképpen meg kell nézni, hiszen eddig csak a frankfurti könyvvásárt ismertem, mint Európa legfontosabb könyvszakmai eseményét, de egy arab országban megrendezett, könyvvásárral egybekötött kiállítás minden bizonnyal egészen más élményt jelenthet. Az idő gyönyörű, mint mindig, nincs túl meleg, ideális a kirándulásra.

A kiállítás helyét gépkocsivezetőm, aki egyébként nem igen jártas Kairóban, könnyen megtalálja, hiszen az itteni „nemzetközi expo” területén van.

Az első meglepetés a kapunál ér. Hatalmas tömeg áramlik befelé. Két kapun. Egyikre „Ladies”, másikkra „Gentlemen” van kiírva. És a befelé igyekvő tömeg ezt be is tartja. Senkinek sem jut eszébe a „másikk” sorba beállni. De valószínűleg nem is engednék, hiszen mint mindeütt, itt is számtalan rendőr, biztonsági ember, rendező vigyáz a rendre. A tömeg nagy. Ami annál is inkább érdekes, mert az itteniek nem igazán a könyv iránti szeretetükről ismertek. Olyannyira, hogy amikor ismerősöket könyvesbolt felől kérdeztem, senki még címet sem tudott mondani. Itt azonban sokan vannak. Mindenféle rendű-rangú emberek. Öregek, fiatalok. Polgári kinézetűek, kevésbé polgári kinézetűek. Szülők gyerekekkel, akik minden bizonnyal kirándulásként fogják fel a látogatást. Sétaként érdekes épületek között. És hogy ez így van, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a pavilonok konganak az ürességtől. A vásár területe viszont telis-teli.

Az egyik pavilonnál nagy mozgást látok. Vajon ott mi van? A válasz egyszerű, kevés könyv, viszont mindenféle vásári kacat. Cserépedények. Bolgár motívumokat vélek felfedni. Az emberek érdeklődéssel forgatják a kitett árut. Pedig nagyon gyenge a kínálat. Mindenesetre nem egyiptomi, de nem is arab. Tehát valami

más. Nagy meglepetésemre és öröömre felfedezem a kitett vásári holmik között a Rubik kockát. Sőt ennek egy változatát is, ahol a színeket számok helyettesítik, és feltehetően ezek alapján kell összerakni a kockát. A látogatók érdeklődéssel forgatják, próbálják összerakni a rendszert.

Hogy éppen melyik kiállítónak a pavilonjában vagyok, soha sem tudom. Ugyanis csak arab feliratok díszelnek a bejáratok felett. Némi támpontot ad, hogy óriási betűkkel közlik az internetlinket is, és abból lehet következtetni. A következtetés azonban nem sokat ígér, ugyanis még az országot sem tudom beazonosítani. Állítólag néhány volt szocialista ország is kiállított, a pavilonokat azonban szinte lehetetlen megtalálni, ugyanis katalógus nincs, a vásár területe ugyanakkor rendkívül nagy. Osztogatnak ugyan egy eligazító papírlapot, de azon csak a pavilonok száma van feltüntetve, semminemű további támpont nincs.

Rengeteg a könyv, kazetta, videó, DVD, a választék mégis nagyon egyhangú. Bár felületes benyomásokra hagyatkozva szinte csak arab nyelvű könyveket látni. Talán tíz százaléknyi lehet latin betűs irodalom. A fedőlapokból, díszítő motívumokból következtetve a megjelentetett könyvek a vallási irodalmat reprezentálják. Hát Koránból aztán van! Kicsi, nagy, közepes. Papírkötés, vászonborító, bőrkötés. Kis szatyorral, nagy szatyorral. Táskával. Táskák nélkül. Zöldben, pirosban, aranyban. Szóval ebből nincs hiány. Az aláfestésből sem, mert szinte minden pavilonban a Korán szuráit recitálják. De ehhez már hozzászóltam. Mert mindegy, hol vagyok, kocsiban, vendéglőben, szupermarketben, ezt az elnyújtott éneklésszerű imádkozást hallgatom.

Néhány pavilonban szótárakat árulnak. Külön falat borítanak be az orvosi angol-arab, arab-angol szótárak. Megtalálom az Oxford szótárat, egy sor egyéb szótárat. Elvéve francia, német szótárakat is látni.

Nagy örömmel találok rá a mesekönyvekre. Igaz, csak néhány darabot látok, viszont az angol nyelvű könyvek miről mesélnek? Itt, az Ezeregyéjszaka világában, a Grimm mesékről:

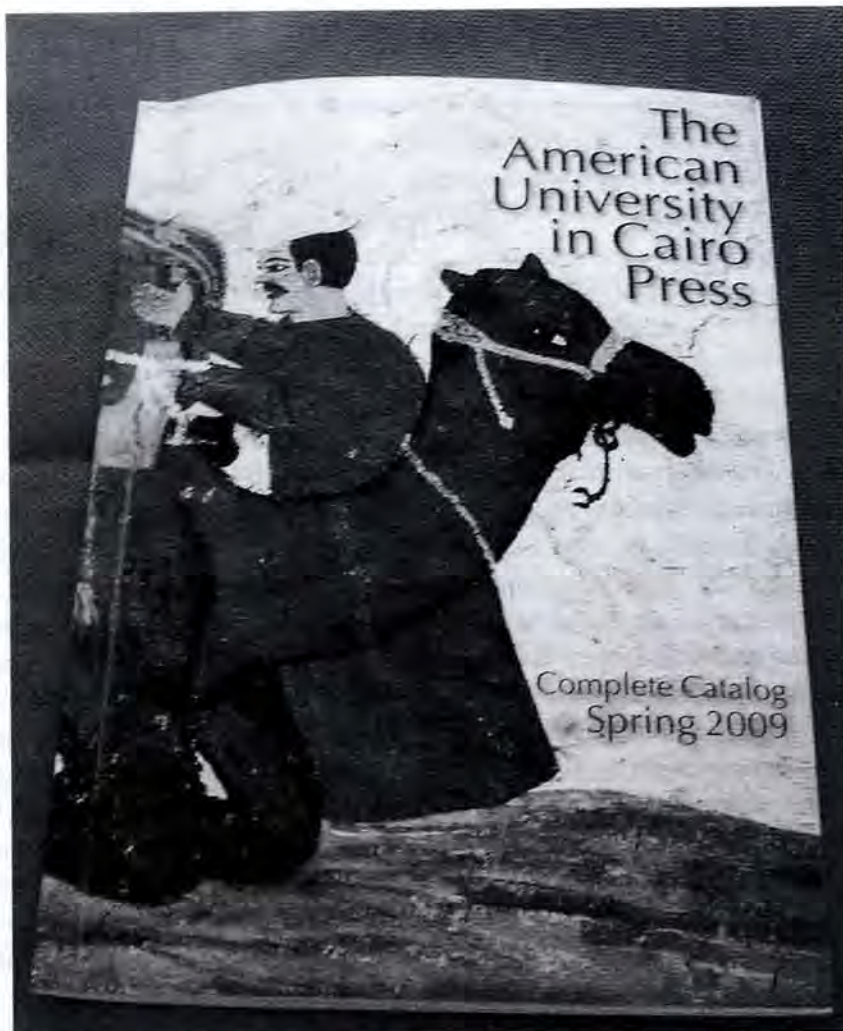
Piroska és a farkas, Csipkerózsika, Hófehérke. Olyan illusztrációkkal, mintha Európában készültek volna. Újabb meséskönyveket fedezek fel. Ezúttal modern arab meséket angolul. Mellette egy sor kisiskolásoknak készült, angol tanulást játékosan segítő könyv. Egyébként az angol tanulás újra nagyon fontos lett Egyiptomban. Átmenetileg, az angol uralom vége után, az '50-es években háttérbe szorult, ma azonban, aki ad magára valamit, angol-amerikai iskolába járattja a gyerekeit. Ez persze csak egy viszonylag szűk réteg számára elérhető, ugyanis a tandíjak csillagászatiak. Egy félévre kétezer angol fontot is kitehetnek az általános iskola legalsó osztályai-ban. Az utóbbi időben egyre divatosabb lett a német nyelv tanulása is.

Újabb pavilon. Látok kétféle, egyiptomi recepteket bemutató szakácskönyvet, és ezzel ki is merült a kínálat. Amin nem csodálkozom, mert az eredeti egyiptomi konyha csapnivaló. Ízetlen, a lista nagyon rövid. Még a legjobb vendéglők is csak szűk választékot kínálnak.

Boldogan fedezem fel, hogy az egyik pavilonra *akadémia* van kiírva. De csak kiírva. Benn a változatosság kedvéért Koránt árulnak. Néhány pavilonban gyermekjátékokat, fából készült puzzle-t kínálnak. Itt nagy a tolongás.

Feltűnik egy pavilon, *Naguib Mahfouz* nevét látom rajta. Végre valami, ami egy európai számára is érdekes lehet.

Naguib Mahfouz, az egyiptomiak nagy büszkesége, 2006-ban elhunyt Nobel-díjas író. Kairó zsúfolt és lúktető iszlám városrészében, Gama-liyában született 1911-ben. Hires Kairó trilógiája ezt a világot ábrázolja. Első próbálkozásait európai hatás jellemezte, majd munkássága során fokozatosan kifejlesztett egy egyedülállóan arab hangot, amelyhez a kávéházi beszélgetésekből, illetve a kairói utcák nyelvéből merítette az inspirációt. Élete folyamán mintegy negyven novellát és száz rövid történetet írt. Próbálkozott

színpadi írásokkal is. 1988-ban irodalmi Nobel-díjat kapott.

Mahfouz nagy érdeme, hogy a köznyelvet próbálta beemelni az irodalmi szférákba. Ez azért érdekes, mert – mint ismeretes – az egyiptomi beszélt arab köznyelvnek nincs írott változata. Az arab nyelv a sémi nyelvek nyugati csoportjába tartozik. Tizenkét arab ország hivatalos érintkezési formája, s több muzulmán ország liturgikus nyelve. A középkor kultúráját, irodalmát, történetírását, filozófiáját, földrajztudományát számos arab nyelven írt munka gazdagította, s az egyetemeken a latin mellett igen előkelő helyet foglal el az arab nyelv is.

Egyiptom hivatalos nyelve az arab. Mindazonáltal az utcákon hallható beszéd jelentős mértékben eltér a sajtóban és a rádióban használatos, pallérozott nyelvtől. Így különböző nyelvi szintek alakultak ki, amit az Egyiptomban élők számára még az is nehezít, hogy az itt használt dialektus eltér a többi arab nyelvű országban használatos kiejtéstől és szóhasználatától. Az egyiptomi arab dialektusnak nem létezik hivata-

Interneten a sepsiszentgyörgyi könyvtár állománya

A sepsiszentgyörgyi Bod Péter Megyei Könyvtár állománya is tanulmányozható ezután az interneten. Majdnem a teljes állomány (könyvek, cédéék, DVD-k) elérhető a világhálón.

A könyvtár Romániában az elsők között kezdte el a számítógépes katalogizálást, így vált lehetővé, hogy a számítástechnika fejlődésével megvalósult az internetre való kilépés. A katalógus javításán folyamatosan dolgoznak, a könyvtár állományában levő újságok, folyóiratok feldolgozását a közeljövőben tervezik. (Forrás: Duna TV)

los, írott formája, jóllehet erre semmiféle ésszerű magyarázat nem kínálkozik.

A Nobel-díjas író, Nagib Mafuz könyveiben oldalakon át könnyedén ír túlnyomórészt egyiptomi (kairói) beszélt nyelven. Azoknak a külföldieknek, akik az egyiptomi arabot kívánják elsajátítani, valamilyen oknál fogva mégis azt mondják, hogy ezt a nyelvet nem lehet írásjelekkel megjeleníteni, majd betű szerinti átírásra tanítják őket – ami szintén nem igazán megfelelő.

Mahfouz az egyszerű emberek életét jeleníti meg munkáiban. A színhely rendszerint Kairó, ahol szegény emberek mindennapjait mutatja be. Leghíresebb munkái az *Életbölcesség*, a *Karnak kávézó*, *Khan al-Khalil* (a nagybazar neve), *Modern Kairó*, *Esti és reggeli beszélgetések*. Az író valójában nem élt teljesen izgalommentes életet. 1994-ben súlyos kimenetelű merényletet kíséreltek meg ellene. Szerencsére életben maradt, de részleges bénulást szenvedett. 2006-ban bekövetkezett haláláig már csak korlátozottan volt képes írni.

Nagy örömmel fedezem fel *Hala El Badry* legújabb könyvét, aki személyes ismerősöm. Ezúttal az angol uralom utolsó éveit villantja fel *Muntaha* című regényében. A név egy kis falura utal, ahol a világháború utáni turbulens élet és a falusi egyhangúság keveredik. A nagy világpolitikai események, melyek változatlanul hagyják a vidéki mindennapokat. Az élet az ősi mederben folyik tovább, halászat a Níluson, gyapotszüret, szamaragolás. Az író mestere a képszerű leírásoknak. 2001-ben az angolul is olvasható

Certain Women című novelláskötetével elnyerte az év legjobb novellája címet.

A polcon látom *Rafik Schami* szíriai születésű író legújabb munkáját *The Dark Side of Love* címmel. Az író Németországban él, elsősorban németül jelennek meg művei. Leírásaiban érdekesen keveredik a bevándorlók identitáskeresése, az elzárkózás és az asszimiláció különös elegye.

Továbbhaladva a polcok között elem tárulnak a kiállító igazi profilját képező könyvek, a gazdasággal, közgazdasággal, szociológiával, politikatudománnyal foglalkozó munkák. A kiállító az American University in Cairo Press, a legelismertebb kiadó Egyiptomban. Profilja gazdag, hiszen a fenti tudományágakon kívül szépirodalmat és művészeti, archeológiai kiadványokat is gondoz.

Tüzetesen megnézem a közgazdasági könyveket. Feltűnően sok a munkaerőkérdéssel, szegénységgel foglalkozó tanulmány. Néhány könyvet vásárolok, itt most féláron lehet venni, ami nagyon elkel, mert a könyvek ára az aranyéval vetekszik. Összehasonlításképpen: egy tudományos igényű, de egyszerű, „olcsó” kiadású szakönyv ára kétszáz font körül mozog. Egy kezdő egyetemi asszisztens fizetése ötszáz font.

Még ennél a kiadónál is meglepően sok az iszlám ihletésű vagy valamiképpen a valláshoz kapcsolódó könyv, angolul.

A nemzetközi vásár valójában arab vásár. Jobban mondván arab lézengés. Mert vásárlót csak egyet láttam, az is én voltam. Angol nyelvű összeállítást vettem az egyiptomi gazdaságról, a Kairói Amerikai Egyetem Kiadója gondozásában.

Érdekes megfigyelést teszek. A vásár területén számtalan „érdekes” figura kóvályog. Szakállal, ápolatlanul, furcsán. Szemmel láthatóan van valami köztük a kiállított „művekhez”. Egy kis háttér-tapogatás után kiderül, hogy számtalan elvetélt „tehetség” kamatoztatja másutt nem jövedelmező ambícióit azzal, hogy szurákat recitál szalagon, DVD-n. Miután a slágerszakmában csődöt mondtak, erre a területre kanyarodtak. Itt ugyanis kritizálhatatlanná váltak. Ki merne kételkedő szavakat ejteni arról, aki a szent Koránt recitálja? Senki. Így sok „művész”, bár se hangja, se hallása, hamarosan elhiszi magáról, hogy isteni elhivatottsággal rendelkezik.

Hát Insaallah...

Balázs Judit